

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Opravdová stránka ľudu.

Politických stránok mali by sme u nás na výber. Otázka je, ktorú z tých rozličných stránok považovať môže ľud kresťanský za opravdovú ľudovú a kresťanskú. Nech si na túto otázku sám ľud odpovie, keď si našu krátku úvahu prečítal.

Liberálna strana zanikla, toto je pravda, ktorá sa zapierať nedá. Jednotliví liberáli radi by ju ale k novému životu vzkriesiť, a preto dajedi ako pokrokári, druhí zase pod kepienkou veľkej strany neodvislých a pod krýdlami menšej strany ústavných hľadajú svoje šťastie,

tretí zase založili si nový kruh, o ktorom hovoria, že je «národný». Môžu si oni však pod akoukoľvek firmou nazívať ich kruh, ostanú vždy len liberálmi od kostí a preto sa ich treba varovať.

Keď daakú starú chalupu zrútime, čo nám ostane z nej? Málo takých vecí, čo sa dajú ku novému stavaniu upotrebiť. Odpratanie zrúcanín stojí nás viacej času, ako sú hodné. Zarovnak po zrúcaní starej chalupy liberálov ostalo mnoho zrúcanín. Mesiace boly tomu potrebné, kým sa miesto po nich očistilo.

Na túto veľkú robotu vzala sa koalícia. Že usilovne pracuje, to dokazuje jej účinkovanie.

Posledný návrat domov z morskej cesty.

Liberálne vlády oblažovali predtým krajinu len takými zákonami, ktoré neznesiteľné farchy uvalovali na ľud. Včul konečne môže kresťanská ľudová strana niektoré punkty jej programu do života uviesť a kroz to prispieť ku poľahčeniu, pod hroznými farchami ťažko stonajúcemu ľudu. Ktorá je teda tá opravdová kresťanská stránka ľudu?

Za pravé nešťastie museli sme to považovať u nás v Uhorsku, že ľud náš pri všetkej jeho veľkej pilnosti a obozretnosti nenašiel roboty v takom čase, keď na poli a pri hospodársve nemal zamestnania. Naučil sa zaháľať, doma bez roboty, vysedával v krčmách, vyžil mu ťažko bolo, upadol spolu i s celou svojou rodinou do veľkej biedy a chudoby. Nenie potom divu, že v takomto zúfalstve súc postavený, spásu svoju hľadal vo vysťahovaní. Toto neblahé vysťahovanie šíri sa však z roka na rok v tak hrozných rozmeroch, že dnes-zajtra nebude u nás v Uhorsku ani robotníka, ani malého hospodára. Kresťanská ľudová strana žiadala od desiatich rokov od každej vlády takú hospodársku politiku, ktorou by zúboženému ľudu otvorené boli nové pramene výrobu a vyžitia. Ľudia u nás totiž veľmi mnoho takého tovaru kupujú, čo pochádza zo zahraničia, nadovšetko z Rakúska. Tento tovar by sa však aj u nás mohol dorábať a tak potom náš ľud by mal pri jeho dorábaní veľmi pekný výrobok, nemusel by zaháľať, keď na poli nenie práce, ku tomu sú nám ale potrebné veľké podniky priemyselné. Len na tento spôsob je možno prekaziť, aby nám železnice a lode jednodostajne len cudzí tovar dovážaly a aby nerobily ujmu vo vývine nášho priemyslu.

Snemovňa vyslancov pojednáva práve teraz o predlohe takého zákona, dla ktorého značnej podpory by mali dostať takí podujímatelia, čo by boli náklonní v našej krajine zakladať veľké priemyselné podniky. Toto bude od štátu zaiste veľké obete požadovať, nemožno nám je však do úspešného súbehu sa púšťať s Rakúskom, kým proti fabrikám nepostavíme fabriky a smutnému položeniu ľudu hmotnému tiež len tak môžeme ku pomoci prispieť, keď mu istej roboty a dobrého výrobu zabezpečíme v týchto nových fabrikách.

Kresťanská ľudová strana ochotne povolí na sneme tie peňažné prostriedky, ktoré sú potrebné

ku tomuto cieľu, jestli vláda aj ku pozdvihnutiu malého priemyslu porobí zodpovedné kroky, jestli zotre nečestnú a špinavú konkurenciu slobodného priemyslu a jestli istotne prevedie revíziu priemyselného zákona. Za revíziu priemyselného zákona v záujme malých priemyselníkov bojovala kresťanská ľudová strana od prvopočiatku. Pod liberálmi ovšem, ako v každej šlachetnej záležitosti a nech si ona bárs ak potrebná a užitočná bola, nič nemohla vykonať. V posledných zasadnutích terajšieho parlamentu s úplným dôrazom vyslovili sa za revíziu priemyselného zákona vyslancovia kresťanskej ľadovej strany: dr. Alexander Ernšt, dr. Ján Csernoch a Béla Csitáry a štátny sekretár Jozef Szterényi hneď na to v mene vlády prisľúbil, že štát v tom pomere, ako podporovať mieni veľký priemysel, náklonný je podporu dávať aj družstvám malých priemyselníkov. Štátny sekretár nad to ešte aj to zaslúbil v mene vlády, že za čo kresťanská ľudová strana od jakživa bojovala, revíziu priemyselného zákona v jaseni istotne v sneme predloží.

Krem tohoto nachodí sa v pojednávaní ešte viacej veľmi vážnych a pre obyvateľov krajiny užitočných zákonných predloh, za ktorých prevedenie verne a vytrvale cez úplných desať rokov bojovala kresťanská ľudová strana. Nemá toľko členov táto kresťanská strana na sneme, ako by to pomerne ku veľkému počtu katolíkov v krajine spravodlivosti zodpovedné bolo, predsa však tak veľkého vplyvu požíva na sneme, tak že programm jej pomaly z kroka na krok, lež skutočne v život uvádza ku blahu a pozdvihnutiu ľudu.

Aj z tohoto vidno, že kresťanská ľudová strana nezávďa a nemámi ľud prázdnyimi sľubami, lež robí zdravú a múdru politiku, ktorou len ľudu slúži k dobrému, napomáhajúc jeho záujmy.

O kolkovo viacej dosiahnuť by mohol ľud kresťanský, keby počet krajinských vyslancov tejto opravdu ľadovej strany na sneme sa značne rozmnožil. Bo ako známo, v parlamente uplatňuje svoje zásady a zvíťazí istotne len tá strana, ktorá má viacej hlasov. Jestli teda ľud chce, aby programm kresťanskej ľadovej strany v jeho celosti do života uvedený bol, nech sa usiluje vyvoliť do parlamentu čím viacej vyslancov tejto

ozaj kresťanskej a opravdu ľudovej strany. Títo s úplnou oddanosťou a neunavenou vytrvalosťou bezžisne bojujú za ľud kresťanský, ako zmužili a verní bojovníci opravdovej a jedinej ľudovej strany.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Knieža Franc Rákóczi II.

Prevezenie zemských pozostatkov kniežata Franca Rákócziho II. a jeho súdruhov previedlo sa s mimoriadnymi slávnosťami. Bolo to osvedčenie celého Uhorska za tohoto velikáša predošlých časov, bo je on vzorom nielen zmužilého bojovníka za slobodu vlasti, lež i za vieru svoju horliaceho a verného katolíka. Len v krátkosti možno je nám podať obraz týchto slávností v nasledujúcom:

Štátny sekretár Jozef Sterényi dňa 27. okt. o 7. hodine ráno na osobitnom vlaku odcestoval do Vierčirovej, kde ho už čakal päťčlenový krajinský výbor. Zemské pozostatky pripojili ku uhorskému vlaku, ktorý sa hneď pohol ku hranici uhorskej.

Pozostatky Rákócziho II. a jeho súdruhov priviezli dňa 27. októbra ráno do Viereirovej, z kadiaľ pri hluku mažiarov dojachali s nimi na nádražie v Oršove. Tu hlavný člen krajinského výboru Koloman Thalý v krátkej reči podal zprávu o vykonanej ceste z pozostatkami a odovzdal ich pod opateru vlády uhorskej. Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle na čele vlády a početnej deputácie snemovne a magnátov krátkou rečou privítal pozostatky a o prevzatí jejích vystavil zápisnicu. Titulárny biskup Vilhelm Fraknói zasvätil na to pozostatky katolíckych vysťahovalcov a evanjelický superintendent pozostatky Imricha Thökölyho. Na to položili vence na katafalk.

Najprv prišiel s vencom v ruke ministerpredseda dr. Alexander Wekerle rieknuť:

— V mene uhorskej vlády ovančím zemské pozostatky Franca Rákócziho II.

Za ministerpredsedom nasledoval predseda snemovne vyslancov Julius Justh.

— V mene snemovne vyslancov kladiem na rakev veľkého panovníka venec.

Potom prišli radom zastupitelia neodvislej, ústavnej a ľudovej strany, spolkov, ústavov a položili vence na rakvy.

Zatým si obecnstvo, ačkoľvek pršalo, vo veľkom počte obzrelo rakvy.

Z Oršovy na osobitnom vlaku viezli s veľkou pompou a pri oduševnení obyvateľstva vse-

tkých miest kade vlak tiahol pozostatky ku hlavnému mestu. Mestá Karánsebes, Szegedín, Temesvár a iné menšie obce vzdor nočnej chvíle pospiechaly ku nádražiu, aby vítaly pozostatky navracajúcich sa hrdinov vlasti.

Vlak s pozostatkami dorazil do hlavného mesta v nedelu za včas rána. Celé hlavné mesto už o 6. hodine ráno bolo na nohách a okolo 8. hodiny cesta Kerepesi, okružná cesta Karlová a ulice až po baziliku sv. Štefana preplnené byly obecnstvom. Ku východnému nádražiu pospiechaly banderia, deputácie, magnáti kňazstvo ku prijatiu pozostatkov.

Okolo 9. hodiny pohnul sa pochod z východného nádražia, čas bol utešený. Na čele pochodu jazdil na vysokom sivkovi gróf Ján Hadik, štátny sekretár. Za ním nasledovali trubači oblečení v rúcho časov Rákócziho. Jazdil potom na bielom koni gróf Adam Vay, krajinský zástavník v ruke s krajinskou zástavou. Nasledovaly potom banderia právomocností. Vodca každého banderiuma niesol Rákócziho zástavu s obrazom Panny Marie. Za banderiami nasledovalo kňazstvo. Na čele katolíckeho kňazstva, klerici, vysvätení kňazi, kanonici a iní cirkevní hodnostári. Na celkom staromódnom a celkom pozláčenom umrlčom koči šesť sivkov tiahlo pozostatky Rákócziho, na druhom a trefom umrlčom koči čierne kone viezly pozostatky Thökölyho, Eszterházyho a Sibrika. Za kočami stúpali všetci ministri, magnáti a snemovňa. Po desiatej dovezli pozostatky Thökölyho ku evanjelickému kostolu na Deákovom placi a pozostatky Rákócziho ku bazilike svätého Štefana, kde ich prijal kardinál a arcibiskup jágerský Jozef Samassa. Tu pozostatky vložené byly na veľký katafalk a kardinál-arcibiskup pri pomocníctve dvoch biskupov a mnoho kňazstva slúžil sv. omšu.

Pozostatky Rákócziho vystavené byly v bazilike sv. Štefana do štvrtej hodiny po obede a obecnstvo hlavného mesta na tisíce a tisíce putovalo k nim. Po štvrtej hodine previezli pozostatky na východné nádražie, z kadiaľ po siedmej hodine Thökölyho odviezli do Kežmarku, Rákócziho a súdruhov jeho do Košíc.

V Košiciach dňa 29. októbra ráno vystavili najprv pozostatky v osobitnom skvostnom šiatrí a stadiaľ s veľkolepým pochodom, na ktorom prítomní boli ministri, magnáti, vyslanci a banderia právomocností, previezli ich do sídelného chrámu biskupského, kde ich vo vlastne k tomu cieľu vystavenej krypte uložili k večnému odpočinku.

Pohrabné obrady odbavil biskup August Fischer-Colbrie, prítomných tam bolo do štyristo katolíckych kňazov a biskupi: Párvy zo Spísa, Balás z Rožnavy, Radnay z Baňskej Bystrice,

Boromisza zo Szatmáru, Firczák z Munkácsu, Vályi z Prešova, Drohobeczky z Kőrösu a Takács praelát z Jászu.

Knieža Franc Rákóczi II. za slobodu vlasti obetoval všetko čo mal, bol do poslednej hodiny života svojho horlivým a verným katolíkom a bojovníkom za vieru, hoden je preto všestrannej oslavy a nasledovania!

Odpoveď Ružomberčanovi.

Konečne vykľulo sa šidlo z vreca! «Ludové Niny» pokračovanie «Kat. Novín» v 41-om čísle schvaľujú a odobrujú štrajk Ružomberčanov proti P. Bohu. Veľmi som rád, že takto vyšly von s barvou. Rád som tomu preto, že teraz sa už môžu aj iní presvedčiť o tom, čo som ja už dávno vedel, že u takzvaných národniarov tá tak mnoho ráz spomínaná nábožnosť je len kepienkou k zaslepeniu ľahkoveriacich ľudí, je len ovčou kožou na tele vlčom.

Je to ináčej veľmi divný vkus od Ružomberčana, že keď ja píšem pod mojím menom, on sa skrýva, ako stará baba pod meno cudzie. Bárs je to mne ináčej docela jedno, že kto je to, predsa by som rád vedel, či je to tá múdra hlavička, čo sa v nej také myšlienky tvoria. Lebo to ozaj niako porozumeť nemôžem, jako sa podobá štrajk Ružomberčanov horiacej chalupy. Kto takéto veci vstave je popisáť, s tým ozaj nie je hodno viac slova ztratit. Ponevác však skutkom milosrdenstva je neumelých vyučovať, odpoviem i na toto.

Teda Ružomberčanov «bolí, že sv. omšu neslyšia, ale vytrvávajú, lebo znajú cirkevný zákon. Keď ti chalupa horí, môžeš a musíš hasiť aj pod sv. omšou». Teda štrajk Ružomberčanov ospravedľuje, odobruje aj cirkevný zákon! No takúto sentenciu vari ešte nikto na svete nevyriekol! Človek ozaj nevie, či ona pochádza z úplnej nevedomosti ducha cirkevného a či zo vzteklej zlosti proti cirkvi katolíckej.

Nuž áno, p. Ružomberčane, keď chalupa horí, alebo povodeň podmýva dom, slobodno i pod omšou svätou ratovať, ale len preto, ponevác je to súrna potreba, ktorá odloženia netrpí. Aby ste to lepšie pochopil vysvetlím vám to takto: Keď by sa tá horiaca chalupa mohla plachtou obviazať, tak, žeby oheň ničomu neškodil, alebo keby sa dala povodeň doskou zastaviť, aby nezaplavila obec, tak by pod omšou svätou nebolo slobodno ratovať, lež najprv svätú omšu slyšať a potom hasiť. Toto je zákon cirkevný. Teraz už ale neviem, ako sa dá štrajk Ružomberčanov ospravedľovať. Či tí Ružomberčania až natoľko plačú, že ani cesty nevidia pre tie slzy a netrafia do kostola a či snád od veľkého zármutku sú už natoľko zoslabnutí, že nevládu vyjsť hore na rýnok do kostola? A či to ratovanie práv je tak pilnou potrebou, že neztrpí odloženia ani na jednu hodinu do týždňa? Alebo to, že máte tam mladých, ešte neskúsených kňazov? Keď by to nebola tak smutná vec, nuž

by som sa smial na takomto múdrom odôvodnení toho štrajku.

Ďalej «hotoví ste nielen Ružomberok, ale celé Slovensko radšej do odpadliveria od viery vohnať, jako priznať mu jeho zákonami určené práva». No, no, nuž takto ste nastrašili Rím? Musel sa veru ten pápež chudák zlaknuť, keď ste mu tak ostro odkázali! Teraz už len neviem, čo urobí ten pápež, len aby ste sa nehneváli, či prísne naloží Chudovskému, aby Hlinku hneď vypustil, či nariadi ministerpredsedovi Wekerlemu, aby nám Slovákom popustil vo všetkom. No vidíte, p. Ružomberčane, jaká je to hlúposť! A či si asnaď myslíte, že ten úbohý pápež zruší zákon cirkevný k vôli Hlinkovi, bárs by sa i dokázala na neho simonia, len aby ste sa vy prestali hnevať? Nie! Je-li Hlinka nevinný, i bez vašej hrozby nestane sa mu nič, lebo v cirkvi katolíckej farára nemožno zbaviť fary preto, že je národovcom. Katolícky farár je nie takého položenia, jako obecný pastier, ktorý, keď sa ľudu pre hocajakú príčinu nezvidí, zasadne obecný výbor i zhodia pastiera zo služby a vyvolia si iného. Katolíckeho farára pozbaviť fary je možno len z vážnych, kanoničných príčin. Je-li ale Hlinka vinný v simonii, tak mu ani vaša hrozba nepomôže. Henrik VIII., kráľ anglický, hrozil Rímu, že celé Anglicko odpadne od cirkve rímsko-katolíckej, jestli že pápež neurobí výnimku z pod zákona k vôli nemu a pápež predsa neučinil čo si žiadal ten kráľ a tak neučiní výnimku ani vám k vôli.

Ináčej nerozumiem, kam to potom chcete vohnať tých Ružomberčanov? Do vierovyznania Lutherovho? To by boli blázni tí Ružomberčania vás slúchnuť, veď práve v cirkvi Lutherovej pozbavujú duchovných úradu pre národniarstvo, jako to učinili nedávno v Tót-Komlósi. Nuž dajme tomu, žeby Ružomberčania prestúpili na Lutherovo vierovyznanie a potom by ich duchovného tiež tak krátkou cestou vypískali z úradu, potom by zase museli na inú vieru prestúpiť. Lež na jakú? Na kalvínsku? Veď je to viera «maďarská»! Prichodilo by im potom už židami zostať, na čo by ste Ružomberčanov ale už sotva naviedli, to je nanič robota! No, vidíte, jaký je to nezmysel to vaše baláchanie p. Ružomberčane! No, ale nič preto, aspoň sa poznáme a Ružomberčania aspoň vidia, že ich slávni vodcovia, bárs aj za každým tretím slovom spomínajú Krista Pána a cirkev svätú, bárs aj bijú sa v prsia, že oni bojujú za vieru, oni sú predsa farizeji, sú pokrytci, sú ozaj obielelené hroby, ktoré sú dnuká plné hniloby, sú oni ľudia, u ktorých je viera tovarom, s ktorým sa dá kupiť, je zodratým krpcom, ktorý je nesúci na iné, iba ho do Váhu zahodiť.

Ružomberčania, takéto ľudia neposlúchajte, lebo komu jeho katolícka viera stojí tolko, jako starý krajciar, to je človek zlý, to je posol diabla. Kostol obchádzať, omše zameškávať katolíkov neslobodno a kto iné tvrdí, o tom môžeme povedať so sv. Pavlom, že «čo by bol hneď aj anjel z neba, kliatba Božia bud na ňom».

Podobný pád stal sa nedávno v stolici zvolenskej. Farár bol do roka suspendovaný. Ľud ho veľmi rád mal, suspendácia bola v očiach ľudu docela nespravodlivou a predseda tam nikomu neprišlo na um omšu sv. zameškať, kostol bol vždy plný, bárs aj tiež nenávidení kapláni odbavovali služby Božie, lebo tam nebolo takých bezbožných huckáčov a štváčov, ktorí sami nič nedbajúc o vieru, ani z toho si nič nerobia, keď ľud o ňu pripravujú. Tam ľud pokojne vytrval, vyčkal a farára majú ešte i teraz tam, lebo sa nič zlého nedokázalo naňho. Neslúchajte ani vy vlkov, bárs prichádzajú ku vám v rúchu ovčom. Jestli sa vám deje krivda, vymáhajte si spravodlivosť rovnou, dovolenou cestou, ale nie hrešením, odporom proti Bohu.

Teraz mám ešte niekoľko slov k mojim oltárnym bratom, prívŕzcem národnej strany.

Všeobecne sa hovorí, že Anton Bielek na vašu žiadosť musel opustiť redaktorstvo «Katolíckych Novín», lebo že sa to už aj vám primnoho zdalo toho štvania proti katolíckemu duchovenstvu. No, tak sa zdá, že tie «Katolícke Noviny» prešli z rúk Kajfášových do rúk Pilátových. Kňazia cirkve katolíckej, noviny tieto, ktoré vy ľudu odporúčate, verejne píšú v čísle 41-om, že Ružomberčania jednáajú správne podľa zákona cirkevného, keď v nedelu a vo sviatok omšu svätú zameškávajú. Tieto noviny poprialy miesta verejnému osvedčeniu sa, že vodcovia národnostného pohybu v Ružomberku hotoví sú ľud do odpadlícťva od viery vohnať. Vyzývam teda vás národných krajinských vyslancov-kňazov, vyzývam všetkých kňazov, ktorí sú prívŕzcami národnej strany, vyzývam obzvlášte vás, prívŕzcov tej strany v okrese našom dolno-kubínskome dpp. farárov bzinského, krivského a belopotockého, osvedčte sa verejne pred ľudom, či vy tiež odobrujete pokračovanie vodcov ružomerských. Nech už raz vidíme, na čom stojíme! Vy ste v očiach ľudu mužovia vážni, kňazi príkladní a ľud nás vami pomýlený urážal verejne nás kňazov ľudovej strany. Povedzte vy teda tomu ľudu, či správne jedná, vám asnaď uverí. Povedzte, bo veď jedná sa o spasenie tisícereých duší. Vyzývam vás, osvedčte sa verejne, či schvalujete to, že «Katolícke Noviny» takýmto článkom poprajú miesta a či držíte to za hodné a slušné, aby katolícky kňaz tieto noviny ľudu odporúčal? Odpovedzte áno, alebo nie, aby sme už raz boli na čistom. Jestli ale neodpoviete nič a budete mlčať, to bude znakom toho, že k vydobíjaniu práv národnostných spojacie sa s ľuďmi, u ktorých je náboženstvo piatym kolesom, zaviedli ste ľud sebe sverený do kaluže, kde prišiel do odporu s náboženstvom a prikazami cirkve — a teraz už neviete kam z konopí?!

Jozef Tomkulják, farár pucovský.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasíť s touto stranou!

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový vyslanec z Bukarešte.

Jeho veličenstvo kráľ knieža Jána Schönburg-Hartensteina prvotriedneho vyslaneckého radcu vymenoval za mimoriadneho vyslanca a splnomocneného ministra ku rumunskému kráľovskému dvoru. Toto miesto dosavď zastupoval markgróf Ján Pallavicini, ktorého vymenoval kráľ za carihradského velvyslanca namiesto starého grófa Heinricha Calice. Nový bukareštský vyslanec je teraz 42 ročný a devätnásť rokov stojí už na diplomatickej dráhe.

Zákon k zamedzeniu štrajkov.

Tieto dni viac priemyselných spolkov hlavnomestských podalo ministrovi obchodu Francovi Kossuthovi adresu, v ktorej prosia vynesenie zákona o obmedzení štrajkov. Vo štvrtok dňa 25. októbra, keď doletoly do snemu chýry o vypuknutí štrajku zamestnancov poľickej elektrickej železnice, mnohí vyslanci požiadali ministra Kossutha, aby návrh o štrajkovom zákone snemu čím skôr predostrel. Obchodná a priemyselná komora budapeštianska sa tiež zaoberala s touto otázkou a tiež vyriekla, že posúri u vlády vynesenie štrajkového zákona. Jako počuť, vláda si predostretie zákona považuje za súrnu povinnosť a preto ku zostaveniu návrhu už aj robí potrebné prípravy. Najlepší zákon proti štrajkom má kresťanstvo. Veľké podniky a robotu dávajúci nech sa chovajú ľudsky a spravodlivo proti robotníkom, nech im dávajú jejich zaslúženú mzdu; robotníci nech sú zase spravodliví v jejich požiadavkách, predovšetkým ale nech nepočúvajú nesvedomitých agitátorov a vtedy štrajky prestanú.

Voľba na Čabe.

Na uprázdnený mandát socialdemokratického ablegáta Ondreja Achima dňa 25. októbra sa previedla nová voľba krajinského vyslanca. Zvolený bol žid Alexander Pető-Polatsek, hlavnomestský advokát s programom demokratickým proti Gejzovi Beliczayovi, kandidátovi neodvislej strany.

KRAJINSKÝ SNEM.

22. októbra.

Zasadnutie začalo sa 10. h. Predseda Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: dr. Alexander Wekerle, gróf Albert Apponyi, Franc Kossuth, Géza Polónyi, Ignác Darányi.

Po uhodnovernení zápisnice predošlého zasadnutia referent Akuzius Bizony podal zprávu dotyčného výboru o zákonnej predlohe poľažne Rákócziho II. a jeho súdruhov a prosil, aby zákonnú predlohu snem jednohlasne prijal. Na otázku predsedu či predlohu prijmu všetci prítomní vyslancovia zdvihli sa z miest i tak zákon o domov dovezení pozostatkov zemských knie-

zaťa Rákócziho II. a súdruhov jeho prijatý bol jednohlasne.

Pokračovalo sa na to v pojednávaní zákonnej predlohy o vývine priemyslu.

Zoltán Lengyel vyslanec po dlhšej reči prijal zákonnú predlohu.

Ján Csernoch pápežský pralát a vyslanec kresťanskej ľudovej strany ako vždy, tak aj prítomne vzbudil pozornosť snemovne rečou, v ktorej sa o zákonnej predlohe vývinu priemyslu v tom zmysle vyslovil, že ju on považuje ako začiatok nových a lepších časov, pretože ňou všetky hospodárske a sociálne otázky stavajú sa do politického popredia. Pravde zodpovedne označil obyčaj terajších ľudí, že vždy a vo všetkom len z vyššieho miesta očakávajú pomoc. S dôrazom odporúčal podporu v prvom rade krajinského priemyslu a nie cudzieho. Navrhoval, aby priemysel nesústredňoval sa len v hlavnom meste, lež zvlášte aby po vidieku, kde ničo žiadneho priemyslu, podporovalo sa zakladanie priemyselných podnikov. Konečne vyslovil sa, že pretože on túto predlohu za takú považuje, že ona veľmi prispeje ku vývinu hospodárstva a priemyslu, odporúča ju ku prijatiu a aj sám ju prijma. (Hlučný potlesk.)

Na to uzavrel snem, že v pojednávaní predlohy pokračovať bude sa v budúcnom zasadnutí a s tým zakončilo sa tohoto dňa zasadnutie.

23. októbra.

Predseda Julius Justh, zápisníci Franc Darányi, Karol Várady, August Harembasics. Zo stránky vlády prítomní: dr. Alexander Wekerle, Franc Kossuth, Ludvík Jekelfalussy, Géza Josipovich, gróf Albert Apponyi. Po zahájení zasadnutia prečítaná bola zápisnica a predsednícke zprávy.

V pokračovaní predlohy vývinu priemyslu rečnil ako prvý:

Otto Sziklay. Navrhoval, aby krajinský priemysel podporoval v prvom rade krajinský kapitál. Týmto dalo by sa zahatíť aj vystahovanie, avšak len v tom páde, keby zákonnou cestou prekazilo sa, aby toľko sveta vandrovalo k nám zo severa. Pre robotníkov žiada zdravé bydlia a ochranu jejích od ministerstva obchodu.

Béla Csitáry, vyslanec kresťanskej ľudovej strany vystúpil ako druhý rečník. Začiatkom reči povedal rečník, že predloha vývinu priemyslu v istom zmysle ako by prekvapila vyslancov, bo nemajú času dobre ju premysleť. V tom je celý snem jednej mienky, že jestli chceme byť neodvyslý štát, musíme si utvoriť priemysel.

Ponevác je však Uhorsko hospodársky štát, vývin nášho priemyslu musí u nás pokračovať s vývinom nášho hospodárstva. Prvá reč tohoto nového vyslanca kresťanskej ľudovej strany príjemný dôjem urobila na všetkých prítomných.

Jozef Sztérényi štátny sekretár v dlhej reči vysvetloval predlohu vývinu priemyslu, zaoberal sa s rečou, ktorú v minulom zasadnutí povedal dr. Alexander Ernšt a osvedčil sa, že aj on za potrebnú drží revíziu pri-

emyselného zákona a že táto predloha revízie budúcej jasene snemu predložená bude. Toto osvedčenie štátneho sekretára s hlučným potleskom prijala kresťanská ľudová strana, bo je to uplatnenia jej zásady, za ktorú ona jednotajne bojovala cieľom pozdvižnutia malého priemyslu.

Po ohlášení sa Zoltána Lengyela a Karola Hencza zaključené bolo zasadnutie.

Snemovňa veľmožov držala zasadnutie o 5. h. popoludní pod predsedníctvom grófa Aurela Dessewffyho. Na dennom poriadku bol zákon o domov prenesení pozostatkov kniežata Rákócziho II. Snemovňa veľmožov zákon prijala jednohlasne.

24. októbra.

Predseda Julius Justh o 10 h. zahájil zasadnutie.

Zo stránky vlády prítomní: dr. Alexander Wekerle, gróf Julius Andrassy, Franc Kossuth, Géza Josipovich, Ignác Darányi.

Predseda po uhodnovernení zápisnice predostrel dopis snemovne veľmožov, ktorým dáva sa na vedomie, že zákon o domov prevezení pozostatkov Rákócziho II. aj snemovňa veľmožov prijma jednohlasne.

Pri pokračovaní v porade predlohy o vývine priemyslu rečnil Milan Hodzsa proti predlohe, vyslanci: Pavel Lázár, Musiczky a Ján Zakariáš za predlohu.

Predseda zatvoril s tým debattu a snemovňa prijala predlohu vo všeobecnosti.

Pri čiastočnom pojedávaní predlohy pozdvihol sa k slovu v mene kresťanskej ľudovej strany vyslanec:

Ján Csernoch a žiadal, aby v zákonných predlohách miesto slov: «koruna uhorská», aké sa teraz užívajú, potrebovalo sa napozatým pomenovanie: «svätá koruna uhorská». Oprávnenosť tohoto dokázal rečník z dejepisu, zo zákonných listín Uhorska a z nepočetných listín kráľovských z najstarších časov.

Franc Kossuth minister obchodu osvedčil sa v mene vlády, že prijma návrh asíce na základe dejepisu, pretože koruna uhorská uznáva sa vôbec ako svätá. (Hlučný potlesk.)

Nasledovaly interpellácie a s tým zakončilo sa zasadnutie.

25. októbra.

Snemovňu zahájil Julius Justh o 10. h. Zo stránky vlády boli prítomní dr. Alexander Wekerle, gróf Albert Apponyi, Géza Josipovich, Franc Kossuth, gróf Aladár Zichy, Géza Polónyi.

Pokračovalo sa v porade o jednotlivých čiastkach osnovy predlohy vývinu priemyslu. Rečnilo viacej rečníkov k druhému odseku.

Simonyi Semadam dokázal v dlhej reči, že cieľom predlohy je pomôcť robotníctvu a ochraňovať ho v každom ohlade.

Snemovňa prijala na to predlohu záverečne po štvrtý odsek a uzavrela, že nasledujúce zasadnutie držať sa bude až tretieho novembra.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany.

Dezider Horváth-Ajtics.

Nebola ľahká vec kresťanským voličom volebného okresu Vágvecse pod hrozným nátlakom liberálov udržať svoju občiansku samostatnosť. Veď je vôbec známo, že liberáli zúrili nadovšetko v nitrianskej stolici, oproti mužskému a odhodlanému vystupovaniu týchto voličov ničoho ale neboli vstave vykonať. A toto je zásluha jejich vodcov a v prvom rade ablegáta jejich. Uznali to voličia pred celou krajinou a preto už po tretí raz poslali na snem svojho rodáka a vo všetkých záležitostiach úprimného priateľa a bezzistného podporovateľa.

Dezider Horváth zo zemanského pokolenia Horváth-Ajtics narodil sa roku 1873. vo Vágvecse. Po odbavení stredných škôl slyšal práva na universite v Budapešti. Prešiel potom na akademiu hospodársku do Magyar-

óváru, kde r. 1902. vyznačený bol diplomom. Prevzal na to správu svojho vlastného hospodárstva a ako učený a zkusený hospodár aj v tomto obore slúži svojim voličom a spoluobčanom vznešeným príkladom. Nieto divu, že ho kresťanskí voličia tohoto okresu už roku 1901. vyvolili za svojho ablegáta proti tak mohutnému protikandidátovi, aký mu bol známy liberál Kornel Emmer. Že krajinský vyslanec Dezider Horváth-Ajtics

Dezider Horváth-Ajtics, narodil sa roku 1873., ablegát vol. okresu Vágvecse, stol. Nyitra.

úplne zodpovedal dôvere svojich voličov, to oni dokázali keď si ho r. 1905. a pri všeobecných voľbách r. 1906. poznove vyvolili za ablegáta.

Je toto to najkrajšie vysvedčenie, ktoré si kresťanskí voličia okresu Vágvecse sebe samým vystavili, bo tým dokázali, že nadovšetko milujú svoju vieru a svoju drahú vlasť, ako horlivý katolík a bezúhonný vlastenec ablegát jejich Dezider Horváth-Ajtics.

Gróf Ladislav Hunyady.

Vyplnily sa konečne vrele túžby voličov okresu veľkotopolčanského, že si dľa srdca svojho vyvoliť mohli ablegáta kresťanskej ľudovej strany. Keď povážime, čo nábožný ľud tohto okresu pod liberálmi za veľké krivdy a prenasledovanie znášal pre svoje kresťanské presvedčenie a neodolateľné ľudáctvo, to nám pritomne prichodí vyznať, že ho Boh všemohúci odplatil chcel za jeho vytrvalosť v dobrom, keď mu poslal za ablegáta takého muža, ako je gróf Ladislav Hunyady.

Gróf Ladislav Hunyady narodil sa dňa 15. júla r. 1876. v Kéthelyi v stolici Somogy. Stredné a najvyššie školy odbavil v Budapešti, kde na universite vyznačený je doktorským diplomompráv. Je náhradným dôstojníkom v 9. pluku husárov. Cestoval mnoho po cudzozemsku od severného mora až po Afriku. Zaoberá sa s hospodárstvom, pri tom však čile zaujíma sa o všetky záležitosti verejného života.

Gróf Ladislav Hunyady, narodil sa 15. júla 1876., ablegát vol. okresu Nagytapolcsány, stol. Nyitra.

Neideme spomínať vysoký rod tohoto vyslanca krajinského, lež čo bez zmienky pominuť nesmieme, to je jeho hlboko náboženské a katolícke presvedčenie. Z toho vyplýva jeho vernosť ku kresťanskej ľudovej strane a jeho láska a náklonnosť ku ľudu kresťanskému. Ako svedomite a kresťanským zásadám zodpovedne považuje ablegát tento povinnosti svoje ablegátske, to zrejme dokázal tým, že v krátkom čase svojho ablegátstva okres svoj precestoval tým cieľom, aby poznal nedostatok ľudu a tak aby mu pomocou prispel.

Ľud kresťanský volebného okresu veľkotopolčanského najlepšie tým dokáže svoju povďačnosť grófovi Hunyady, keď ho aj na budúce za vyslanca zvolí.

Julius Jánoky-Madocsányi.

Pravda zvfiazila v bánovskom okrese, keď kresťanskí voličia jeho pri veľkých zápasoch vyvolili si ablegáta kresťanskej ľud. strany.

Darmo sa tu v čas volby vydávali za priateľov ľudu tí, čo sú mu v živote nenie priatelia; darmo tu balamútili voličov rozličnými heslami, ktoré k ničomu dobrému nevedú, voličia tohoto okresu našli svojho muža, ktorého poznajú a ktorý pozná ľud a jeho potreby a že sa za ľud zaujíma, to účinkovaním svojim už aj doposiaľ dokázal.

Julius Jánoky-Madocsányi narodil sa v obci Egeri v stolici nitrianskej dňa 26. júla roku 1877. zo zemanského pokolenia Jánoky-Madocsányi z Rahó, Madocsány a Kelemen-

Julius Jánoky-Madocsányi, narodil sa 26. júla r. 1877., ablegát voleb. okresu Baán, stol. Trencsén.

falva. Stredné školy odbavil v Budapešti na gymnáziume otcov Piaristov, práva študoval na universite vo Viedni a v Budapešti. Je členom stoličnej právomocnosti v nitrianskej stolici. Účinkovanie jeho o blaho pospolitého Iudu najlepšie označuje to, že je členom úverkového spolku, potravného spolku a spolku plodiny sceňujúceho pre Pográny a okolie. Základom budúcnosti Iudu sú spolky, zvlášte spolky kresťanské. Tieto zakladat a rozširovať majú sa snažiť voličia okresu bánovského; v snahách týchto šlachetných nikto ich horlivejšie podporovať nebude, ako terajší ablegát jejich Julius Jánoky-Madocsányi.

A preto voličia okresu bánovského dobre urobia, keď si pri budúcich voľbách zase jeho zvolia za ablegáta, aby ich na sneme zastupoval.

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Na druhý deň popoludní shromažďovali sa otrokyne do spoločnej dvorany, ktorej obloky na veľký rýnok hladely. Krik, hluk a hrnot ozýval sa z vonku, kde sa Iudia ako mravce hemžili. Nebolo vyrozumieť z veľkého kriku, čo sa tam vonku deje. Onedlho však prišla do dvorany jedna otrokyňa celá udychčaná a prestrašená a vyprávala spoločniciam, že zase voľačo zlého dosvedčili na kresťanov. Tieto vypytovaly sa čo asi, najviac doliehala na ňu Paulina.

— No, aby si už vedela, — odpovedala táto — v Apolló lesku dolámali sochu cisárovi.

Paulina s pohoršením vykrikla:

— Takáto zlomyseľnosť len z kresťanov vystane!

— Strážnik zbadal páchateľa, — pokračovala služobná, — bola to mladá ženská zaobalená v ručníku, bežala ako bez duše. Vojak za ňou. Tá rovno do cisárskeho paláca sa všmikla, vojak ju lapil, lenže sa mu z ruky vykĺzla, mal však toľko času, že jej z hrdla zdrapil jeden zlatý šperk. Vojak doručil šperk hlavnému veliteľovi stráže a tento už je tu v paláci, aby držal vyšetrovanie, aj sem príde. Prvej ale poslal skrze mňa šperk Klaudii, aby ona vypátrala majiteľa šperku. Pozrite, tu je ten šperk.

Prítomná Klaudia odvrátila sa, vyšla z dvorany ho voriac, že sa ona nebude do tej veci miešať, lebo nechce dať príčinu k prenasledovaniu kresťanov. Paulina však uchmatla šperk a ukázala ho každej služobnici, pýtajúc sa hlasno, kto zná túto zlatú ružu?

Keď Maria zazrela s piatimi rubínami ozdobenú zlatú ružu, vykrikla a vyznala, že ju pozná.

Pauline nebolo viac treba. Škodoradosťne povedala k ostatným:

— Už teraz viem, prečo chodila Maria po tieto dni s ovisnutou hlavou. Vymýšľala tento špatný útok.

Maria nachodila sa medzi radostou a žiaľom. Hľadu je tá päťrubínová zlatá ruža, o ktorej jej matka toľko rozprávala a v cisárskom paláci nachodí sa jej sestra, lenže vedela, že medzi takými okolnosťami ju istotne usmrtia.

V tom predstúpi Paulina pred Mariu a povedala s bezočivým úsmevom:

— Keď poznáš tú ružu, vtedy aj to musíš vedieť či je?

Maria sklonila hlavu. dala sa do plaču a odpovedala, že je to jej ruža.

Maria teda lhala, lebo tá ruža nebola jej. Prečo lhala? Keď zazrela ružu v ruke bezbožnej Pauliny, zaraz rozpamätovala sa na svoju ztratenú sestričku. Ona nosila tú ružu na krku, tak tedy v paláci musí byť. Ale že kde a ktorá je vlastne ona, to nemohla vedieť, lebo ju nikdy nevidela, len to vedela, že ju obviňujú takým zločinom, jehož trestom bude smrť. Maria teda preto lhala, aby vinu sestry na seba vzala a ju s tým obrátila. Ale pravda, toto druhý nikto nevedel, len Boh spravедlivý.

Na reč Marie všetky služobnice vykrikly zdeseno a s počudovaním:

— Maria, Maria. čo si to urobila?

Na krik vkročila dnu Klaudia a ako čo by nebola čula čo sa stalo, pýtala sa, či ozaj Maria spáchala ten zločin. Všetky otrokyne prisvedčaly. Klaudia napomenala Mariu, že len tak sa oslobodí od istej smrti, jestli zatají, že je kresťanka. Vyznala, že ju miluje a ľutuje a nechce aby padla do rúk ukrutných katov. Prosila Mariu, aby sa vyslobodila z nešťastia a podobne aj ju od veľkého žiaľu.

Klaudia teda ľutovala úbohú Mariu bez toho, že by bola videla tú zlatú ružu, lebo keď ju vidí, istotne by bola vedela, že Maria lhala. Medzi tým prišiel hlavný veliteľ stráže. Maria ponáhlala sa k nemu, vložiac do jeho ruky zlatú ružu len toto povedala:

— Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Hlavný veliteľ prosil Klaudiu, že musí konať tak ueprijemnú povinnosť, pojal Mariu, za ktorou dvaja strážnici stúpali a viedol ju sebou. Keď vykročili von bránou, rozhnevaný dav pohanov s ukrutným krikom vrhol sa na Mariu, bili a tlkli ju, takže strážnici len horko-fažko vedeli ju oslobodiť a odviesť do žalára. Kým pohania mučili Mariu, vypadla jej z ruky tá zlatá ruža, ktorú potom veliteľ stráže zdvihol a odložil.

(Pokračovanie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

CHÝRNIK.

Arciknieža Otto vo Viedni. Arciknieža Ottu tieto dni predpoludním na automobile dobrovoľných ochrancov zaviezli zo Schönau do Viedne, kde sa presťahoval do letohrádku, ktorý preňho vzali do prenájmu. Arciknieža dobre vyzerá, ale zato vidieť na ňom, že bol nemocný. Pri bráne čakal ho jeho hlavný dvorný maršall a hlavný lekár viedeňského dobrovoľného spolku. Arciknieža Otto hneď po príchode svojom utiahol sa do svojich komnat.

Gróf Seefried presťahoval sa do Viedne. Gróf Otto Seefried a jeho manželka, ktorá je najstaršou vnučkou nášho kráľa, zo Znaimu presťahujú sa do Viedne a budú sa tu stále zdržovať.

Útok na španielskeho kráľa? Z Madridu oznamujú, že kráľ Alfons tieto dni nachodil sa vo veľkom nebezpečí. Keď totiž šiel na automobile do Palácu Eskurial, automobil vrazil do drôteného povrazu, ktorý bol natiahnutý krížom cez cestu. Kráľovi Alfonzovi nestalo sa nič.

Pápež chorľavie. Pápež Pius X. — ako z Rímu oznamujú — od niekoľko dní má v pravej nohe látku. Pápežov domáci lekár dr. Lapponi, ktorého sa spýtali o nemoci pápeža, vyslovil sa, že svätý otec má síce látku, ktorá sa ale čoskoro pomínie. Z tejto príčiny pápež nedával výsluch, ale to urobil len z opatrnosti. Teraz už zase dáva výsluch.

Dobročinnosť spišského biskupa. Spišský biskup dr. Alexander Párvy na ciele jednej, chorých kňazov podporujúcej základiny daroval desaťtisíc korún.

Nový správca viedeňského Pazmaneuma. Za správcu viedeňského theologického ústavu Pazmaneum, ktoré postavenie sa pred dvoma rokmi vymenovaním dra Fischer-Colbrieho za košického pomocného biskupa uprázdnilo, najnovšie vymenovaný bude praelát Lénárt Lollok, ktorý je nateraz správcom budapeštianskeho semenišťa.

Srazil sa nákladný vlak. Vo štvrtok dňa 25-ho októbra na úsvite nákladný vlak č. 218. neďaleko marcehgskej stanice vrazil do nákladného vlaku číslo 274. Následkom srážky jeden železničiar prišiel o život a jeden bol nebezpečne ranený. 11 vozňov sa zčiasťky prevrhlo, zčiasťky vyšinulo, takže pre tú príčinu raňajšie vlaky meškaly.

Oheň. V obci Kokava (stolica liptovská), ako odtiaľ oznamujú, v pialok dňa 26. októbra zhorelo osem domov i s pobočnými staviskami. Zhorelo veľa krmu, ktorý bol v stodolách nakopený. Ako povstal oheň ešte nevedno.

Odhalenie sochy. Dňa 25. októbra bolo tomu 57 rokov, čo na námestí, takzvanom Neugebäude v hlavnom meste popravili baróna Žigmunda Perényiho, predsedu snemovne veľmožov. Obecenstvo stolice ugočskej, ktorej bol popravený Perényi nadžupanom, dalo postaviť na pamiatku hrdinu slobody sochu, ktorá za veľkej slávnosti vo štvrtok dňa 25. októbra bola odhalená v Nagyszöllósi.

Štrajk baníkov. Z Kremnice oznamujú, že v ťarárnych ťachtách Ludovika, Nándor a Anna asi 400 baníkov vypovedalo ťtrajk. Baňská direkcia v Baňskej ťtiavnici nariadila, aby v týchto troch ťachtách zakončili prácu. Vrchnosť prosí posilnenie kremnickej žandárskej patroly. Predbežne 20 žanddrov prišlo do Kremnice. Baníci chcú si vymôcť väčšie mzdy.

Omilostený útočník. Z Paríža sdeľujú, že liga ľudských práv po dlhoročnej a vytrvalej práci konečne dosiahla, že Berezovsky dostal milosť. Berezovsky dňa 6. januára roku 1867. počas svetovej výstavy v Paríži dvakrát strelil z revolvera na tehďajšieho ruského cára Alexandra II. Útočníka vtedy odsúdili preto na doživotnú nútenú prácu. Berezovsky, ktorý blízko 40 rokov žil v Novej Kaledonii, je teda omilostený, ale či sa vráti do svojej vlasti, nevie sa.

Smrteľné zaucho. Z Benátok oznamujú, že na parolodi «Nil» dvaja kellneri sa povadili a pobili. Jeden kellner vylepil svojmu súdruhovi zaucho. tak že tento mrťvý klesol na zem.

Štrajk zamestnancov pouličných elektrických železníc. Dňa 25. októbra predpoludním na čiarach hlavnomestských pouličných elektrických železníc vypukol ťtrajk. Vozne odrazu ostaly stáť, ich vodičia a konduktori čo najzdvorilejším hlasom vyzvali cestujúcich aby sostúpili, lebo vozeň ďalej nepôjde. Najviac cestovateľov poslúchlo, mnohí ale šomrali. Štrajkujúci prázdne vozne nechali stáť na prostred cesty. Konduktori zavruc tašky, strčili si pod pazuchy regulátor a ostatné nástroje a v menších-väčších oddieloch ubierali sa do mestského lesíka, kde mali tábor. Zamestnanci pouličných železníc už dávno sa hýbali a ponevác darmo očakávali polepšenie svojho polozenia, vypovedali ťtrajk. Za to ale premávka nenie úplne zastavená na všetkých čiarach. Vozne vedú kontrollóri a dozorcí elektrických železníc. Štrajkujúci na viac miestach páchali aj výtržnosti. Popoludní dvanásťčlenová deputácia ťtrajkujúcich bola na poklone u štátneho sekretára Jozefa Szterényiho. V mene deputácie rečnil Pavel Turcsányi, predseda jednoty železničiarov a prosil štátneho tajomníka, aby zastal záležitosť železničiarov. Jozef Szterényi vyslovil sa, že veľmi ľutuje, že zamestnanci pouličných železníc práve teraz ťtrajkujú, keď sa budú odbyvať Rákóczovské slávnosti. Ponevác on odcestuje do Oršovy, poveril ministerskeho radeu Stettinu, aby viedol vyjednávanie medzi ťtrajkujúcimi a pouličnými elektrickými železničnými spoločnosťami. V ministerstve obchodu vypracovali podmienky, na základe ktorých možno bude uspokojit zamestnancov elektrických železníc.

Meniny knieža-primasa. Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary v utorok slávil svoje meniny. Z tejto príležitosti tak v ústrednom semeništi v Budapešti, ako i v semeništi v Ostrihome sriadili na počtu primasa peknú slávnosť.

Chýry zo Spiša. V Domanovcách dňa 22. októbra večer dva domy a dve stodoly zhorely. — V Starej Vsi dňa 26. októbra stoličného výborníka vyvolili na miesto fškala Beszkidu, ktorý zaľakoval a aj Starú Ves už celkom opustil. Zaiste nik nebude za ním plakať. Za stoličného výborníka jednohlasne vyvolený je Gejza Kusovszky, všeobecne obľúbený mladší slúžny staro-ves. ský. — V spišskom biskupstve sa toho roku od kňazov a veriacich pre svätého otca 4772 korún 81 halierov a 20 frankov v zlate nasbieralo. Spišský biskup Párvy dal 400 korún.

Stolypinova dcéra. Dcéra ruského ministerpredsedu Stolypina, ktorá — ako je známo — počas útoku na Stolypinov letohrádok bola nebezpečne ranená, už natoľko sa zotavila, že môže cestovať. So svojou matkou najbližšie odcestuje do Berlína, kde navštívi chýrneho ranhojiča Bergmanna. Bergmann určí, či Stolypinova dcéra môže ostať v Petrohrade, alebo či má odcestovať na juh.

Štrajk staviteľských robotníkov. Jednota uhorských staviteľských majstrov vo štvrtok dňa 25. októbra vydržovala shromaždenie. Prítomní jednohlasne prijali návrh staviteľského majstra Juliusa Landherra, aby jednota postavila prácu sprostredkujúci ústav pre takých robotníkov. čo sú nenie členami odbornej organizácie socialistov. Konečne uzavreli, že sriadia učňovské naukobehy, v ktorých vychovávajú robotníkov neodvislých od odbornej organizácie socialistov.

Zemplínsky hospodársky spolk minulé dni vydržoval výstavu na rožný dobytok v Gálszécsi a Sztrópokove, na ktorej vydalo sa 1500 korún na odmeny pre gazdov, ktorí dostali aj pochvalné diplomy.

Okrádal svojich hostov. Budapeštianska policia minulé dni odňala licenciu od istého kaviarníka, lebo sa dokázalo o ňom, že keď pri daktorom svojom hostovi cítil viac peňazí, opil ho a potom obral. Obrátého opilého hosťa potom vyhodil na ulicu.

Zastrelil medvoďa. Minulé dni v obci Uhorska (novohradská stolica) istý 18-ročný šuhaj zastrelil hodného medveďa. Neobviklý divý zver prekvapil síce mlaodého lovca. ale tento neztratil duchapritomnosť, 4 rany pustil na ohavu.

Pre vyberanie vrabcov a netopierov zhorel kostol. V torontálskej stolici v obci Čóka nedávno zhorel kostol, ktorý následkom toho sa chytil, že chlapei na veži vyberali vrabce a netopiere a aby lepšie videli, chodili po povale s horiacou sviecou, od ktorej sa potom jedna hrada chytila a následkom toho celý kostol a veža zhorely.

Ako treba chrániť domáci priemysel? Pred niekoľkými dňami istý veľkupec bol na audiencii u ministerpredsedu a prosil ho, aby mu dovolil k Rákóczyovskym slávnostiam z cudzozemska objednať šable. lebo zbraň slobodno len s privolením vlády do krajiny pri-niesť. Ministerpredseda dr. Wekerle na túto žiadosť dal tú odpoveď, že obecenstvo radšej nech ide s palicami na túto slávnosť, ako s cudzozemskými šablami.

Hydinárska výstava v Szarvasi vydržovala sa minulé dni, na ktorej byly vystavené nielen pekné kusy hydu aje aj stroje upotrebované pri chove hydiny. Vystavovatelia obdržali 15 zlatých diplomov a 12 srieborných diplomov.

Výstava dobytku vydržovala sa dňa 31. októbra v Osade (lipt. stol.) a dňa 7. novembra bude sa od-bývať výstava dobytku v Lipt. Hrádku.

Proti poľným myšiam, ktoré sa natoľko rozmnožily, že sa opravdove možno obávať, že cez zimu narobia mnoho škody v oziminách a dateliniskách, minister orby upozorňuje roľníkov, aby upotrebili tie prostriedky, ktorými sa prekazí rozmnožovanie myši. O tomto možno zdarma dostať poučenie od štátnej hmyzospytnej stanice (adresa je táto: «Állami rovar-tani állomás», Budapest, II., Debrői-ut 13.), ktorá na žiadosť komukol-vek pošle to poučenie.

Neodaný cukor pre zvieratá. Pre zdravotnícke potreby zvierat doterajšku mohol sa bez odanenia dostať taký cukor, do ktorého bolo vmiešané aspoň polovica kuchu (výpresky lanu alebo semenca konopného, alebo mäsovej múčky). Teraz dovolil finančný minister, že bez odanenia cukor pre zvieratá bude sa môcť pre-dávať aj vtedy, keď sa vmieša doňho polovica žitných alebo rožných otrúb.

Štvorcová siaha za 4000 korún. Nedávno v hlavnom meste Budapešti odpredaný bol takzvaný «Parížsky» dom za 2,400.000 korún. Budova je to už celkom stará musia ju teda porúcať a potom na tom mieste postavia novú budovu. Celý priestor, na ktorom tá budova stojí, obnáša 600 štvorcových siah a tak jedna siaha stojí 4000 korún.

Osožné a chytré prevedenie parcellovanía.

«A Kishirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodzo-van íe parcellovanía a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užerníctvo každého druhu, preto on sám ne upuje majetky ku parcellovaníu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovanía (rozumie sa ne prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po- stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovanía ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovanía. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelia pozbavia sa všetkých starostí parcellovanía popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaníu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa poňnúce už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Na rozkaz cisára. Zvláštny a v histórii klamstiev posavád zriedkavý prípad odohral sa minulé dni v mestčku Köpenick pri Berlíne. Jeden ženiálny, do rovnošaty kapitáňa prvého gardového pluku odený švindler zavítal do vojenskej plavárne v Plöcensse a prísny blasom rozkázal, aby stráž hneď išla s ním, lebo že na rozkaz cisára musí zatknúť viac ľudí. Vojenskú stráž zaviezol potom po železnici do Köpeniku. Prijdúc na stanicu, zbraň dal postaviť do piramid a vojakom rozkázal obed. Potom šiel s vojakmi do mesta a obsadil nimi mestský dom. Pred mestským domom shrkol sa veľký zástup ľudu, no len toľko sa vedel dozvedieť od vojakov, že mestský dom vojaci obľahli na rozkaz cisára. Udajný kapitáň šiel rovno ku mešťanostovi a hlavnému pokladníkovi a povedal, že prišiel preskúmať pokladnicu. V pokladnici našiel štyritisíc mariiek, ktoré si vstrčil do vrecku. Potom telefon na pošte na jednu hodinu najal si do prenájmu a vojakom rozkázal, aby s mešťanostom a pokladníkom za pol hodiny ostali na mestskom dome a potom ich na koči zaviezli do Berlína. Tento čas použil prefikáň šudier k úteku. V Berlíne sa veľmi zadivili, keď vojaci dovezli zatknutých ľudí, ktorých samosebou sa rozumie hneď pustili na slobodu, keď rozpovedali, čo sa stalo. Policii podarilo sa už tohto šudiera lapiť v osobe Vilhelma Vogt, šusterského tovaryša, ktorý je teraz 57-ročný a vojakom nikdy nebol. Vogt už zo svojho života 27 rokov vo väzení ztrávil.

HOSPODÁRSTVO.

Stredisko spolkov kresťanských.

Sotva, že spolky kresťanské vo väčších rozmeroch začaly svoje účinkovanie! zdvíhajú sa proti nim zo všetkých strán nepriatelia, čo si za hlavnú úlohu pokladajú ďalšie účinkovanie jejich nemožným učiť a keby možno bolo, celkom ich utlačíť. O tom svedčia v prvom rade tie shromaždenia, ktoré komory obchodu a priemyslu vydržiavajú a v ktorých lamentujú, že spolky kresťanské zničia obchod, teda veľkých a malých kupcov. Lež ešte viacej svedčí v druhom rade o nepriazni proti spolkom kresťanským tá okolnosť, že novinárstvo, zvlášte židovské, ohavným spôsobom napáda zakladateľov a udržovateľov kresťanských spolkov. Zvlášte gróf Aladár Zichy ako známy rozširovateľ spolkov kresťanských, vystavený je jednoducho tým najohavnejším nápadom v židovských novinách. My sme však tej mienky, že naše kresťanské spolky nemajú vznešenejšieho vysvedčenia pre jejich ľudu blahonosné účinkovanie, ako sú tie bezzákladné a nespravodlivé nápady zo stránky nepriateľov kresťanstva. Ľud kresťanský vie, ak veľké

poklady sú mu spolky kresťanské a nedá sa omámiť nespravodlivými pomlúvkami svojich nepriateľov.

Aby ale kresťanské obecnosť tým lepšie znalo naše kresťanské spolky, predstavíme tu v krátkosti to stredisko, z ktorého oni vychádzajú ako z jedného všeobecného prameňa a ku ktorému treba sa teda uchádzať vo všetkých spolkových záležitostiach.

Stredisko spolkov kresťanských nachodí sa v Budapešti, IX., Bakács-tér pod číslom 1. Predsedom správy je gróf Aladár Zichy. Členovia správy sú: dr. Alexander Giesswein, gróf Gejza Majláth, gróf Georg Majláth, gróf Fridrich Wilezek, gróf Ján Zichy, dr. Ján Zlinszky, Karol Szentiványi, gróf Béla Somsich, gróf Ladislav Hunyady, dr. Štefan Molnár, záležitosti strediska vedie správca dr. Karol Wildfeuer.

Správa Strediska splnomocnila organizovaním kresťanských spolkov po všetkých krajoch ako hlavného organizátora Strediska p. Franca Dávid. Vo všetkých obciach teda, kde badať pohyby, alebo kde aspoň chuť a vôľu medzi obyvateľstvom ku sriadeniu kresťanských spolkov potravných, úverkových alebo iných, treba o tom hneď upovedomiť hlavného organizátora. Pán Franc Dávid aknáhle dostane také upovedomenie na poštovej karte, odcestuje hneď na patričné miesto a porobí osobne všetky poriadky k založeniu potravných alebo úverkových spolkov potrebné, bez všetkého honoráru, slovom bez všetkých útrat, takže občania ani nebudú vedieť ako prídu ku takému spolku.

Aby kresťanské obecnosť videlo ako účinkuje Stredisko kresťanských spolkov, uvedieme tu výkaz najnovšie založených potravných spolkov v nasledujúcom:

Potravný spolok pre Nagy-Magyar a okolie. Správa: dr. Ferdinand Ambró predseda, dr. Benedik Molnár, Jozef Ágh, Vincenc Maki. Dozorný výbor: Elias Hideghety predseda, Ludvik Gyökeres, Franc Pajor, Florenc Jókala, Ján Preczinger, Julius Schill, Ján Bognár, Štefan Fehér, Michal Bartalos, Ján Tvarosko a Vendelin Anna.

Kresťanský spolok potravný pre obec Vizsoly. Správa: Ján Osztrovics predseda, Imrich Radeczky, Štefan Ivancsó, Pavel Varga. Dozorný výbor: Jozef Káger predseda, Imrich Radi, Štefan Bidnár dolný, Štefan Bodnár horný, Ján Kascsó dolný, Ján Friko, Imrich Ivancsó, Štefan Kertész, Michal Récsu, Georg Bodnár, Ján Récsu horný, Štefan Varga starší, Ján Szabó, Ján Ivancsó.

Kresťanský spolok potravný pre obec Zalabér. Správa: Georg Osadinszky predseda, Štefan Martincsevics, Jozef Iféri vnútorný, Alexander Süle. Dozorný výbor: Ján Boldizsár predseda, Ján Fülöp, Jozef Egyed, Karol Halász, Jozef Fekete, Jozef Nagy, Ján Német, Peter Német, Alexander Ács, Žigmond Fekete, Jozef Szabó, Ludvik Fülöp, Ludvik Fekete.

Kresťanský spolok potravný Martonos-Köröspart. Správa: Lukáš Kovács predseda, Vladimír Lung, Dezider Szebenyi, Lukáč Szórád, Ján Kovács. Dozorný výbor: Béla Smirák predseda, Alexander Kovács, Lukáč

Szebenyi, Acó Eremit, Lubo Eremit, Ján Gut, Jozef Seyfried, Michal Papp, Tobiasz Szabó, Albert Domonkos, Ján Demus, Štefan Berecz.

Krešťanský spolok potravný pre obec Licze. Správa: Franc Krompár predseda, Ján Molnár mladší, Kalman Bene, Georg Kiss. Dozorný výbor: Štefan Molnár, Franc Szabó, Franc Bene, Demeter Vincze, Jozef Molnár, Michal Dudor, Vincenc Szögedy, Jozef Micsky ml. dolný, Ján Micsky bartók, Jozef Micsky valent, Štefan Szabinaí Vilhelm Bányász.

Potravný spolok krešťanský pre Nántü a okolie. Správa: Ján Mihálka predseda, Ján Plank, Teodor Seima, Michal Brendli. Dozorný výbor: Teodor Groza predseda, Fridrich Sengstschmidt, Ján Zimmermann, Vendelin Korn, Demeter Pap, Georg Pap, Georg Szima mladší, Jozef Gozner, Štefan Stahl, Ján Brendli, Ladislav Mikle, Sofron Mátyok.

Krešťanský spolok potravný pre obec Rábacsanak: Správa: Imrich Kovács predseda, Karol Niedermeyer, Jozef Pozsgy, Julius Máta, Franc Kovács. Dozorný výbor: Georg Takács predseda, August Solétormos, Ján Domonkos, Ján Kovács, Georg Kovács, Ján Telekessy, Karol Nagy, Valent Mészáros, Štefan Komlóssy, Alexander Gombás.

Potravný spolok krešťanský Ó-becse, vnútorné mesto. Správa: Franc Kollár predseda, Franc Göndör, Ján Cseszák ml., Štefan Kiss rehák, Franc Vida. Dozorný výbor: dr. Karol Müller predseda, Alexandor Brankovich, Ján Göndör, Franc Fazekas, Pavel Mészáros, Martin Gyuresik, Ján Korhecz, Florian Ördög, Mikulás Varnyu, Ján Kolovics, Štefan Pelle, Karol Sági.

Potravný spolok krešťanský pre Garamszentkereszt a okolie. Správa: Ján Stiffel predseda. Alexander Lukácsovics, Štefan Dvornák, Ondrej Dvones, Martin Zubrik nrgaz. Dozorný výbor: Adolf Grosch, Ján Krsák, Štefan Császik, Ludvik Zipszer, Martiu Kolonyi, Daniel Közeg, Ján Zubrik kasa, Ján Rakovszky mladší, Jozef Ziska starší, Jozef Ziska mladší, Jozef Beszeda, Martin Dvornák palka, Ján Parenicska, Ján Ország.

O blahonosnom účinkovaní Stredišťa treba nám ešte podotknúť, že krešťanské potravné spolky v najnovšom čase sriadené sú nielen na povýš spomených miestach, lež že Franc Dávid, hlavný organizátor Stredišťa, najnovšie sriadil potravné spolky v Illave v stolici trenčianskej, v obci Ujkér v stolici prešporskej, v Nádujfalu v stolici hevešskej, v Mátraballa v stolici hevešskej a v Samos-Nagy-Goroszló v stolici Szilágy. Bodaj by toto ku povzbudeniu slúžilo druhým obciam.

Za príkladom týchto občanov krešťanských nech pohnú sa obce vo valnom počte. Krešťanské spolky sú budúcnosť krešťanského ľudu. Tieto treba všestranne zakladať. Adresa na Stredišťe Krešťanských spolkov zneje: **Budapest, IX., Bakács-tér 1. Hlavný organizátor Franc Dávid.**

Slovenská ľudová strana je čisto luteránska. Varujte sa jej starí ľudáci!

DOPISY.

Terchova (trenč. stol.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Už prešlo 150 rokov, čo nebolo v našej farnosti takej radostnej slávnosti, jako sa dňa 14. októbra v našom chráme Božom vydržovala. Aby ale ctení čitatelia «Krešťana» vedeli, jakú slávnosť, jakú pobožnosť sme mali, nuž to v krátkosti opíšem.

Asi pred dvoma rokmi z vnuknutia Božieho obetvala jedna nábožná ženička na obnovenie hlavného oltára 40 korún. Tento prvý a Bohu milý dar zložila do rúk miestneho pána farára Jána Pelczmann, ktorý to aj hneď oznámil v kostole farnikom svojim. Oznámenie toho milodaru tak účinkovalo na nábožných farníkov, že hufom znášali svoje ťažko zarobené groše do rúk jeho, takže behom krátkeho času už bolo tolko naskladané, že sa mohlo už i viac robiť a nielen hlavný oltár. A preto už minulej jary dali sme sa do práce, ku ktorej sme si vyhládali chýrneho umelca a maliara menom Konráda Schvestke. Tento za veľmi nízku cenu podujal sa nám spraviť hlavný oltár, jeden bočný oltár a kazateľnicu. Na hlavnom oltári vmaľoval veľký obraz sv. Martina s 13. figúrami v ľudskej veľkosti. Toto dielo je tak umelecky prevedené, že opravdu len k úcte Boha a jeho velebnosti slúžiť bude. Na bočnom oltári je tiež nový obraz sv. Anny s Pannou Mariou, jako ju v jej detinstve pre Boha vyučuje. Čo sa týka ozdoby oltárov a kazateľnice, všetko je tak umelecky prevedené, že sa len skvie od zlata.

Vidiac túto krásnu robotu nábožný ľud náš, tak ich to dojalo, že zase s novými obetami hrnuli sa ku pánu farárovi a prosili ho, aby celý kostol dal vmaľovať. Čo sa i stalo. Na obraz, ktorý je na stene vmaľovaný a predstavuje Krista Pána jako sa modlí v Zahrade Getsemanskej a na ostatných ešte osem obrazov, ktoré sú maľované po stenách kostola, osobitne nábožní jednotlivci poskladali svoje peniaze.

Takto keď už bol kostol vmaľovaný, zaopatřili sme novú dlážku z terrakotty a nových 50 stolíc. Ponevadž je však náš kostol primálny pre toľký ľud, ktorý počítuje vyše 4000 duší, tak si zaumienili, že vnútri v kostole z chórusa nadrobia pavlač (gallerie), čo i s veľkými obetami sa stalo. Asi sto osôb bude mať miesta viac na krásne, zo samého železa zhotovených pavlačoch. Všetka táto robota stála asi do 7000 korún, čo všetko z rúk usilovného a nábožného ľudu sa už vyplatilo.

Toto som chcel v krátkosti opísať ku povzbudeniu druhých nábožných katolíkov, že keď ruka v ruke budú spolu držať a v srdci svojom ducha nábožnosti pestovať vtedy sa budú naše chrámy Božie skvieť a viera naša kvitnúť.

S pomocou Božou dokončiac už tak veľkú prácu, deň ten s tým sme zasvätili, že pri veľkom shromaždení nábožných farníkov a okolitého kňazstva posvätil nám náš kostol dôst. pán dekan Štefan Kapallay, farár teplický. Slávnostnú kázeň držal vel. pán Ignác Adamik, farár varinsky. Veľkú sv. omšu slúžil s početným pomocníctvom veľazaslúžený náš p. farár Ján Pelczmann. Obetujúc Bohu obeť za tých, ktorí s jakýmkoľvek milodarom prispeli ku tomuto cieľu.

Nemôžem zamlčať i to, že jak preveľké zásluhy si nadobudnul pri všetkej tej práci náš vrele milovaný pán farár, ktorý od počiatku až do konca tejto roboty veľké trápenia, veľkú starosť znášal, takže to bolo i s veľkými obetami spojené. Boh mu to odpláť korunou slávy večnej. Privolávam mu s kráľom Šalamunom: «Vystavil som Tebe, Pane Bože. dom k bydleniu, nech je meno Tvoje pochváleno».

Veľké zásluhy má o toto vznešené dielo aj náš pán rychtár Adam Cingel, ktorý cez celé leto neunavne a každodenne sa staral o všeliaký potrebný materiál a robotníkov, čo bolo aj s jeho škodou spojené, lebo jako roľník v tú najväčšiu svoju poľnú prácu zanechal a pracoval na tom, aby len čím najlepšie a najdokonalejšie prichystať mohol príbytok pre svojho Spasiteľa.

M. W., farník.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosim o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Minulé dni doručil mi môj priateľ 40. číslo «Slov. Týždenníka», v ktorom tento moju chatrnú osobu počítal a zaoberá sa s ňou pod menom: Ján Kurimsky.

Bože môj! čo má so mnou «Týždenník», keď ja s ním v žiadnom spojení nestojím, myslel som si keď som začal tento článok čítať.

Hneď zpočiatku mi začína nadávať, že som «človečik veľmi zkazený, najmä na rozume daromný», nadáva mi do sprostákov a čo ďalej tým hrubšie zachodí so mnou, haní ma až do čiernej hliny a na konci vyslovil sa celkom po kundašsky.

Prečítajúc článok, zapálil som sa z jednej strany nad špatným jazykom redaktora, ktorého povolaním by malo byť čitateľov svojich vzdelávať, z druhej strany som videl, jak najnižšieho stupňa valašných čitateľov musia mať tie noviny, keď sa ich tak kundašskou rečou opovažuje traktovať ten redaktor. To však len tak medzi riadkami buď povedano.

A čo bola moja vina, že ma tak zhanil? To nevyvíja v článku, čo sa má vo veci, lebo pravdomlunosť nepatrí ku čnosťam «Týždenníka», len prekrucovanie;

nie; nepredložil udalosť so všetkými okolnosťami, len jeden punkt vychopil z mojej reči, držanej na VI. valnom shromaždení katolíkov Uhorska.

Na tom shromaždení, ako je vôbec známo, o všeliakých záležitostiach a predmetoch, ktoré sa týkajú našich katolíckych pohybov, boli reči a porady držané. Medzi inšim bol v programme aj predmet o takých ľudových spisoch, ktoré vieru nekazia.

Pri tomto predmete pozdvihol som aj ja môj hlas, a síce pre slovenský ľud a vyslovil som sa, že keď shromaždenie má starosť o ľudové spisy, nech na nás slovenských katolíkov na horných stranách nezapomínajú a postarajú sa pre nás o slovenské spisy; a pokiaľ náš ľud slovenský pre chudobu nemôže prísť ku katolíckym shromaždeniam, nech sa teda aspoň z tých spisov poučí o katolíckych pohyboch; a to tým viacej je potrebné poučné slovenské spisy medzi ľuďmi slovenským rozširovať, pokiaľ národnostná a panslavistická agentúra náš pokojný ľud búri a buntuje, zkazovnými spisami a novinami zdarma obsypuje a to pod *pláštom náboženstva*. Túto moju propozíciu s ováciami a oduševnením prijalo valné shromaždenie.

Ja som sa teda, ako z tohoto vidno, verejne na valnom shromaždení katolíkov Uhorska zaujal za jazyk katolíckych Slovákov. «*Týždenník, keby mu o česť slovenského ľudu išlo, na slávu by mi mal za to volať*. On ma ale miesto toho tupí a haní. Čudná to vec! On ale moju reč nielen celkom zamlčal, lež doprosta luhá a pravdu prekrúca, keď v tom istom čísle na 2. strane sa ponosuje, že vo valnom shromaždení katolíkov Uhorska nikto sa nezaujal za slovenských katolíkov. Ustavične bečí, že o ľud slovenský sa nikto nestará, ako práve «Týždenník». Jestli sa ale dakto za náš ľud verejne zaujme, ešte ho to mrzí, ako keby len on mal privilegium tento ľud pestovať. Nuž však ale ako pestovať? Ako sa to jemu ľúbi.

Takto vyzerá spravodlivosť a pravdomlunosť «Týždenníka»! Čo je hlavná vec, o tom mlčí, bo všetko prekrúca. Z reči mojej vytrhol len to, čo sa na panslavov vzťahuje, bo ho to bolí. trafilo mu to do živého a poznal v tom sám seba.

Jed môj i s tým na mne vydáva, že môjho neboštika otca spomína a hovorí o ňom, že tiež bol Slovák. Pravda po uhorsky neznal dobre, ale bol citov uhorských, lebo nie každý musí byť panslavom, čo nezná po maďarsky. Do tejto kategórie len Hodžovi privrženici prislúchajú.

Po farizejsky dáva «Týždenník» to poučenie, že dľa učenia Krista Pána nemá byť rozdielu medzi Slovákom a Maďarom, on ale sám robí tento rozdiel, keď o VI. valnom shromaždení katolíkov Uhorska píše, že to bolo shromaždenie Maďarov.

Podobne starajú sa o katolíckych Slovákov aj «Ľudové Noviny», ktoré sa za katolícke držia a tým sa honosia, o tom valnom shromaždení katolíkov Uhorska ani predtým, ani potom ani slovička nepreriekly. Takto sa starajú o slovenských katolíkov. *Katolícka viera je im*

pobočná vec, im jedine slovenčina je samospatiteľná a pre jazyk, pre slovenskú reč i dušu sú kotví zatratit.

Konečne hovorí «Týždenník», že takým spôsobom chystám si poslaneeký mandát medzi Slovákmi. Predsa teda uznáva, že sa so Slovákmi zaoberám!

Ján Kurimszky, farár.

Alleluja

modlitebná, poučná a spevácka knižka pre katolíckeho kresťana s nótami, so štyrmi obrázkami. S udobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 208 strán modlitieb a 352 strán piesní s obradami (všetko notované). — Cena jedného výtisku, v plátne viazaného: 2 kor. 80 h., v koži zo zlatorezom a futrálom 4 kor.

Za túto summu vopred zaslanú spomenuté knižky pod krížovou obálkou franko možno dostať.

«Alleluja» spevník na ukažku pp. organistom poslaný, tak sa im zapáčil, že ho do štyristo kostolov za úradný spevník prijali, a mám nádej, že i do ostatných tristo kostolov časom zavedený bude a ponevác mimo paššiov všetky obrady a 306 piesní notovaných v sebe obsahuje, Manuale Zsaskovského sa zbytočným stane. — Podobný spevník v slovenskej reči ešte nevyšiel. (Paššie možno od Špolku sv. Adalberta v Nagy-Szombat za 1 kor. 20 hal. viazané dostať.) Eud veriaci, aby nemusel dve knižky do chrámu nosiť, spevník je spojený s modlitebnou knižkou, ktorá okrem modlitieb i poučenie o svätých sviatosťach a sviatkoch v sebe obsahuje. Časom menšia modlitebná knižka «Alleluja» bez nót vynde.

O tejto knižke páni organistovia sa nasledovne vyslovili: «Alleluja» spevník je dobrý, pekný, dokonály, výborný, výtečný, pekne vypracovaný, podarený, prospešný, praktičný, chválihodný, túžobne čakaný, s nápevami jednoduchými bez všetkých cifrov, ako sa do kostola svedčí, zaopatrený. — Ten spevník mňa prekvapil, sa mi zapáčil, vznešenému cieľu zodpovedá, jemu páru niet, som s ním spokojný, opravdu takej dobrej knižky niet, potrebná už bola taká knižka, kniha šikovného majstra chváli, my organistovia za ňu len povdačný byť môžeme, pritom cena nie veľká, lacná.

Budem sa usilovať ho v mojej obci medzi ľuďom rozšíriť, zavediem ho do kostola, do školy, budem ho mojim spevákom odporúčať, veriacim mojim som ho na sviatok P. Marie ukázal, sa im zapáčil a hneď 21 sa ho kúpil prihlásilo, nemyslim, že by sa našiel organista, ktorý by si ten spevník nezaobstaral, zaslúži, by sa čo najväčšmi rozšíril, v našom distrikte bude zavedený.

Za jejich chvalitebnú prácu, prekonanú na česť a chválu božiu, nech prijmu moje srdečné vďaky, nech Ich Boh požehná. Im za tú obetovavú, ohromne veľkú prácu: «Pán Boh zaplat» vyslovujem, neustály pôvodca nech šíje, srdečná vďaka buď Im za ustávanie, nech Im Boh udelí zdravia a usilovnosť, že tak praktičný spevník zostavili, aby mohli ešte i naďalej tak krásne

diela vydávať, za Ich ustávanie sme im povdační, ponevác o jejich spevníku sa jeden časopis bol zle vyslovil, z toho uzavieram, že Ich spevník dobrý musí byť, usilovať sa budem ho rozšíriť.

Knižku možno v každom knihkupectve dostať, tiež u pôvodcu: Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostatná pošta Rózsahegy, Stolica liptovská.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výsoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľiz je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 30. októbra.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14'30—15'35, peštianska K 13'95—15'10, stolno-belehradská Kor. 13'85—14'10, banátska K 13'90—14'40. — *Raž*: K 12'45—12'85. — *Jačmeň*: na krm K 12'30—13'70. — *Ovos*: prvotriedny 14'30—14'70, druhotriedny 14'20—14'30. — *Kukurica*: K 13'35—13'50. *Repica*: K 30'50—31'50. — *Proso*: K 11'00—11'40.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25'60	24'60	23'60	22'20	21'20	19'70	18'30
		č.	7	7½	8		
		K	16'70	14'90	12'30		

Drobné otruby: K 9'10, hrubé K 9'70.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 96'00 do 116'00 za 100 kilogr.; ďatelina K 92—120.

Zemiaky: ružové K 3:40—3:80, žlté K 3:80—4:20 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 22:00—23:—, tarkavá K 20:00—21:00. — Hrach čistený: K 24:00 do 42:00. — Šošovica, veľká čistá: K 70:00—80:00. — Kozopné semä: K 22:00—23:00. — Lanové semä: prima K 18:00—19:00. — Rasca (kráin): 78:00——. — Mak: K 78:00——. — Ladník: K 00:00—00:00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 72:00 do 73:50, kockový K 74:50—75:00, žltý K 72:50—73:00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 43:50, fiumánsky White-Star (***) K 40:50 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 24:00—25:00, slavonský K 39:00 do 39:50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 28:50—30:00, srbské (100 kusové) K 27:50—28:50.

Sviňská masť: budapeštianska K 140:00—141:50.

Slanina: vidiecka K 140:00—142:50, mestská 4 kusová K 110:00—111:00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 143:00 do 144:00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 38:50—39:00.

Vajcia: prima uhorské K 93—95, podlejšie K 86 do 88 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Starostlivosť našich gazdín sľadí k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

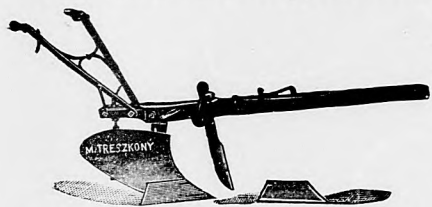
Je tá jediná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľábežnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnosťami vedomostí.

Pri veľkom úsporení v každom gazdovstve, kľúčovú požívateľ jej je zvlášte pre miádež nevyslovné ceny!

Pri kupevaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné bálky s ochrannou známku »starára Kneipp«

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, toht čas za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mlátačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovic atď. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitecs).

Ti páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Pravé Solingen britvy.

Za ka du nás kúpenú britvu prevezneme úplnú záruku, bo všetky shtovené zú z najlepšej anglickkej ocele.

- Č. 8. Dobrá britva fajnovo polirovaná, hlbokv brúsená, na vlas ostrá s čiernou rúčkou ... K 1:50
- Č. 10. Veľmi dobrá britva najfajnej polirovaná, na 1/4 hlboko brúsená s čiernou rúčkou ... " 2:—
- Č. 2. Taistá britva, ako Č. 10, lež 1/2 hlboko brúsená ... " 2:40
- Č. 109. Najfajnejšia britva, zvlášte dobrý dôrob na 3/4 hlboko brúsená s čiernou rúčkou na vlas ostrá ... " 2:30
- Č. 110. Zvlášte fajnová britva mimoriadne výborného dôrobu, na 1/4 hlboko brúsená s čiernou rúčkou, na vlas ostrá ... " 3:50
- Č. 110. S rúčkou z pravej kosti slonovej, na 1/4 hlboko brúsená na vlas ostrá, zvláštny dôrob ... " 4:50

Rozposiela s poštovou dobievkou HANUS KONRAD.

Vývozný dom BRÜX 669. (Čechy.)

Obširný cenník s viacej než 3000 obrazmi zdarma a franko.

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vždycky k dostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darmo

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát provej jakovosti z nepustného oparodovho Bruyère dreva.

Vo vlastnom záujme pýtať treba moji rozmahný cenník s viac než 3000 obrazmi.

Hladká hlava s veľmi zannutým Bruyère odlejakom, pipka s rohový koncom a s hodobabným šlauchom v dlžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.60 — Največší vyber veci k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela. Rosposiela dom vývozný HANS KONRAD Brúx č. 670. Čechy.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh. Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

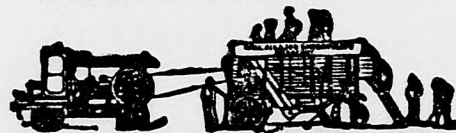
Dr. FLESCH-a lekární ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová flaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká flaška pre »rodinu« 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké flašky pre »rodinu« posielajú sa franko.

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlaťbu! — Cenník na žiadosť franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiež

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje

s dvojin vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samočinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobytná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtáre, mlatidlá, sejestroje atď.

O nedostížnej viteosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najstejší lacny obchod. — Najstejší lacny obchod.

TELEGRAM!

Sukne polovlnené po ... 70—75 kr. a vyše.
 Sukne grisetové vyšivané po ... 1 zl. 20 kr. a «
 Sukne satenové tlačené modne po ... 93 kr. a «
 Sukne kanafasové modne po ... 1 zl. 10 kr. a «
 Sukne atlasové modne po ... 1 zl. 5 kr. a «
 Sukne glotové, prádlo biele i delnicke, zástery všetkých druhov, obrusy, supravu, plátna, atd., všetko v rozličných farbách a modních vzorkách vyrába a dobierkou ľavne zasiela :

tkalcovna A. Jelínka v Jimramově.

Vzorky zdarma a franko.

Podporujte malopriemysel! a len čistu ručnú prácu!

Kukučkové hodiny K 8.50

V krásnej rezanej škrýňke s ozdobou ftaka s číslami a rukami z kosti, volá pól a celé hodiny 33 cm. vysoké, celkom pristrojené, dva pondáse z pozlátenej mede s la soštlana presne chodiacim strojom len 8 K 50 hal. Okrúhle hodiny so strojom 16 cm. v průmere 3 kor.; tieistě s 8 dni chodiacim strojom v průmere 30 cm. 5 kor. 60 hal. Za každé hodiny záruka 3 rokov na písme. Ročite viac než 50.000 hodin rozposielam k najväčšiemu uspokojeniu oderateľov. Už samo toto je najkrajším svedectvom solidity mojho obchodu. I to najmenšie objednanie sa s najväčšou pozornosťou. Rozposiela s poštovou dobierkou **Ján Konrad** prvá dielňa hodin **Brüx 1193** (Čechy). Velký cenník s 3000 obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Subežné budič hodiny.

amerikansky system, v každom položení dobre chodi, dobrej jakovosti, za presne dobré chodenie záruka 3 rokov, kus K 2.90; 3 kusy K 8. so svietiacim v noci číselníkom K 3.30; 2 kusy K 9. Riziko vytvorené! Premena dovolena, alebo vratia sa peňaze! Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri poprednom doposlani peňazi **Ján Konrad Brüx č 1192** (Čechy).

Velky cenník s 3000 obrazmi tovaru zo zlata a striebra na žiadosť franko a zdarma.

Oznamy prijíma

≡ **administracia** ≡

KREŠTAN

≡ **BUDAPEST** ≡

Szentkirályi-u. 28.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do- stanete za :

1.50 zl. 3.50 zl.

Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
 Goldin Roskopf ... 2.-
 Strieborúe Roskopf hodinky 3.-
 S dvojou pokryvkou ... 5.-
 S 3. striebornou pokryvkou ... 5.-
 Tenké ocelové hodinky ... 3.50
 Americké zlatodubl. hodinky 5.-
 Pôvodné Roskopf patenthod. 3.50
 Pôvodné «Omega» ... 9.50
 Strieborná panciel retiazka 1.-
 14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
 14 karat. zlatá retiazka 10.-
 14 karat. zlatý prstienok ... 2.-
 Pendlové hodiny ... 2.80
 So zvukom vážových zvonov 4.50
 S muzikou ... 6.-
 Kukučkové hodiny ... 2.50
 Kuchyňské hodiny ... 1.20
 Budič hodiny ... 1.20
 Budič v noci so svetlom ... 1.50
 S dvojím zvonom ... 1.75

Troch rokov záruka na písme za veci nezodpovedné vratia sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Mikša Böhnel

hodinár

Viedeň, IV., Margarethen- strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami opatrený cenník franko a zdarma

Lacné české perie.

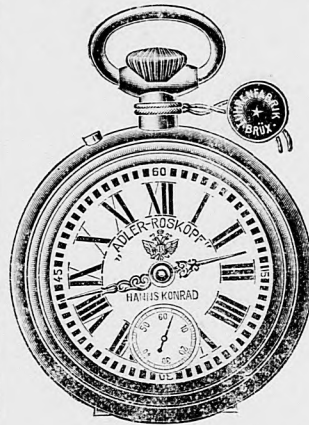
5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako sňah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenejšti sa poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Kanáliky z Harzu.

Pôvodný kmen Seifert, nový moderný smer-spevn, najfajnejší premiovani spvcáci za 8, 10, 12, 14, a 60 korun. Záruka, čas probe. Velký obrázkový cenník a kniha o dýchove a opatere zdarma. **J. Kern, dochovavatel kanálikov Schlackenwerth Čechy.** 287

Zaznačené „Orel Roskopf“ hodiny.

Tieto jedine u mň sú k dostaniu a viných obchodoch predávať sa nesmeju. Potrebovať ich môžu zvláste úradníci, žandari, hospodári, financi, železničari a vobec všetci čo potrebujú dobre a presne chodiace hodiny.

7 korun

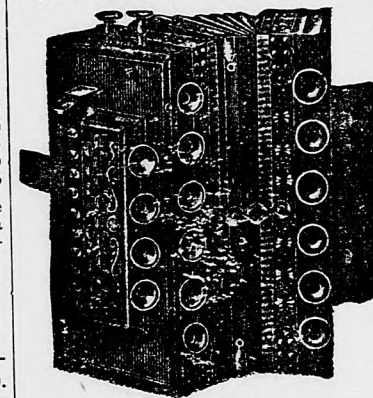
Fajné povodné «Orel Roskopf» anker remontoir hodiny, s anker strojom chodiacom na pozlacených antimagnetom chránených kamenech, opravde email číslikom, pevnou olovenou ochrannou známkou, v pevnej obálke s pozlacenými rúčkami presne vyprobované K 7.—. Tieistě s rúčkami sekund K 8.—. S dvojou pokrývkou bez ručiek sekund K 10.50. S dvojou pokrývkou a s rúčkami sekund K 11.50. Opravde strieborne v obálke bez ručiek sekund K 12.—. Opravde strieborné s dvojou pokrývkou bez ručiek sekund K 17.—. Opravde strieborné v toboľke, s dvojou pokrývkou a s rúčkou sekund K 18.—. Za každé hodiny 3 rokov záruka na písme. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri poprednom doposlani peňazi.

Ján Konrad prvá dielňa hodin Brüx č 1191. (Čechy).

úradne prisahaný šacovník, vyznačený c. k. ríšskym omlom, zlatými a striebornými medailami výstavy. Založený podnik 1887 vyvaž do všetkých krajov sveta. Cenník 3000 stran s 300 obrazmi na žiadosť posielam zdarma a franko.

Na 30 dni pohľad.

dľa podmienok mojho cennika, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierkou mojje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, abych o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadia, lež aj pre basy a klapne ľuttu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagoniou farbou politrované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu. du-

plované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť 31×15 cm. a stojí kus K 7.40. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zvláste pre deti po K 2.50, 3.20, 3.80, 4.80. Fajnejšie harmoniky po K 8.60, 9.50, 10.20, 11.40, 16.50 vybrať si možno dľa mojho cennika. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu ho sú celkom české dôroby. čo prosim do povahy vziať. Žiadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dostať. Rozposiela špočtovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1194. (Čechy.)

Velky cenník s 3000 obrazmi posielam sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem mój, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRAD
 I. hodinová fabrika a exportni obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

